

Cathelijne Esser / Dans nr 5, 2003

Professionals hebben amateurs broodnodig

WisselWerk verenigt twee vrijwel gescheiden werelden

Van een samenwerking tussen amateurs en professionals is slechts sporadisch sprake. Amateurs zien wel voordeel in samenwerking met professionals, maar van de kant van de profs valt de belangstelling tegen. De laatste tijd lijkt daar verandering in te komen. Vorig seizoen bijvoorbeeld deelden dansers van Leine & Roebana het podium met amateurs uit Eindhoven. In november neemt het Holland Dance Festival voor het eerst een amateurdansvoorstelling op in zijn programmering. Met WisselWerk wil het festival een brug slaan tussen twee tot dusver vrijwel gescheiden werelden.

Een amateurdanser is een danser die niet beroepsmatig met dans bezig is, in tegenstelling tot een professioneel danser. Wat betreft de letterlijke betekenissen van de woorden amateur en professioneel houdt de vergelijking tussen de twee soorten dansers daarmee op. In de praktijk associëren we amateurdans vaak neerbuigend met 'een leuke hobby' en 'van mindere kwaliteit' en 'leuk voor tussen de schuifdeuren maar niet podiumwaardig'. Deze houding ten opzichte van amateurdans uit zich in een -bijna strikte- scheiding tussen amateurdans en professionele dans.

In november neemt het Holland Dance Festival voor het eerst een amateurdansvoorstelling op in zijn programmering onder de titel WisselWerk. Dat is in Nederland niet eerder vertoond. Het besluit amateurdans een plek te geven in het festival komt voort uit de wens een samenwerking te laten plaatsvinden tussen profs en amateurs door kennis te delen en zo een brug te slaan tussen de twee werelden. Is dat dan nodig? Ja, vindt Martine van Dijk, die het concept van WisselWerk ontwikkelde. Er is genoeg amateurdans die de moeite waard is om gezien te worden. Aan WisselWerk nemen drie gerenommeerde amateurdansgezelschappen deel - St. Dansz, Ex Nunc: Ex Nunc en Dansgroep Duende- en drie professionele choreografen: Lonneke van Leth, Neil Ieremia van Black Grace Dance Company en Glenn van der Hoff van YUF (Djazzex).

Dat amateurs veel baat hebben bij het werken met professionals is duidelijk. Maar wat is voor professionals het belang van samenwerken met amateurs?

Glenn van der Hoff, choreograaf en artistiek leider van Djazzex en voor dit project gekoppeld aan dansgroep Duende: 'Ik vind het een uitdaging om een volwaardige voorstelling door amateurs op het toneel te zetten. Ik zoek altijd naar materiaal dat bij hen past, waarmee de kwaliteiten van de dansers het best naar voren komen. Dat doe ik in de studio, met de dansers samen. Daar krijg ik weer inspiratie door. Het geeft mij veel voldoening als ik zie dat ik een meerwaarde heb gegeven aan de amateurdansers, als ze gegroeid zijn door het proces. Het werken met

amateurs leert mij ook om fundamenteel te denken, terug te gaan naar de basis. Amateurs moet je veel meer uitleggen, waardoor je als choreograaf weer stil staat bij de basisprincipes.'

Neil Ieremia, choreograaf en artistiek leider van Black Grace Dance Company en voor WisselWerk gastchoreograaf bij Ex nunc: Ex nunc, werkt veel met jonge mensen in een door het gezelschap opgericht jongerendansgezelschap Urban Youth Movement. 'De meeste van deze jongeren hebben geen officiële dansopleiding genoten. Het werken met academisch ongetrainde lichamen vind ik verfrissend en inspirerend. Ik ontdek nieuw en origineel bewegingsvocabulary door te werken met deze mensen, want hun manier van bewegen is nog niet beïnvloed door technische training en bestaande conventies'.

Grietine Molenbuur, artistiek leider van Duende, noemt ook nog een andere reden waarom samenwerking tussen amateurs en profs nuttig is: professionele groepen vinden bij de amateurs het publiek dat hun voorstellingen komt bezoeken. Professionals hebben amateurs dus letterlijk broodnodig.

Hoort een amateurdansvoorstelling wel thuis in de professionele context van dit festival?

Lia Sorber, artistiek leider van St. Dansz, vindt dat amateurdans echt iets toevoegt aan de programmering, omdat amateurdansers iets anders laten zien dan profs. 'Amateurs zijn wel geschaafd, maar nog niet gestileerd. Als een choreograaf gebruik maakt van de puurheid van de amateurdanser, boeit deze op een andere manier dan een professioneel danser dat doet. Dan is het mooi om die twee werelden naast elkaar te zien. Ervan uitgaande natuurlijk dat er serieus met de dansers is omgegaan, dat het er niet knullig uitziet'. Molenbuur hoopt dat er ook professionals naar de amateurs komen kijken, en dat ze zich afvragen: zie ik iets extra's in die voorstelling?

Van der Hoff benadrukt dat niet alle amateurdans podiumwaardig is. 'Er is veel verschil in kwaliteit. De meeste voorstellingen zijn eerder bedoeld voor ouders en vrienden.

Die voorstellingen ontstijgen het niveau van de vlinderdansen en frontaal uitgevoerde jazzdansen niet. Dat doet het imago van de amateurdans geen goed. Ik vind het de verantwoordelijkheid van de scholen zelf om onder het stigma van het amateuristische uit te komen. Daarom is een kruisbestuiving met professionele dans goed. Het is de kunst een professionele voorstelling neer te zetten met amateurs.'

Joan van der Mast, artistiek leider van Ex Nunc: Ex Nunc beaamt dat amateuristische amateurdansers niet thuishoren in WisselWerk. 'Maar het begrip amateurdanser zegt mij niet zoveel. Behalve dan dat het een dansliefhebber is die niet met dans zijn brood verdient. De woorden professioneel danser zeggen mij mogelijk nog minder. Ik bedoel: sommige professionele dansers zijn minder gedreven dan amateurs'.

Op 1 november vindt de première van WisselWerk plaats en mag het publiek de voorstelling beoordelen. Wanneer is het project geslaagd?

Van der Mast: 'Voor mij is het project geslaagd als er in de studio wederzijdse begeistering heeft plaats gevonden, als het respect voor elkaar is gegroeid en als dansers en choreograaf geïnspireerd hebben samengewerkt. Wat in de studio gebeurt is het allerbelangrijkste. Maar ik moet als artistiek leider ook trots zijn op het resultaat, ik moet ervan overtuigd zijn dat het gezien mag worden binnen de context van het Holland Dance Festival. Want als het niet goed genoeg is, moet het tussen de schuifdeuren blijven. Het zou mooi zijn als professionele dansers merken dat amateurs ook de moeite waard zijn om te zien op toneel. Het is nu zo dat amateurs opkijken naar professionals en professionals neerkijken op amateurs. Dat zou ik graag anders zien'.

Molenbuur vindt WisselWerk geslaagd als het proces interessant is geweest en er een mooi product staat. 'Hoewel dat laatste eerder mooi meegenomen is. Want het gaat in eerste instantie om het proces. Natuurlijk is een mooi product belangrijk voor het publiek, want daar worden de dansers uiteindelijk op afgerekend. Maar als er sprake is van een mooi product en een interessant project, dan is het project dubbel geslaagd.' •

WisselWerk is op 1 november 2003 te zien in Theater aan het Spui te Den Haag. Aanvang: 20.30 uur. Naast de nieuwe choreografieën van Glenn van der Hoff, Lonneke van Leth en Neil Ieremia presenteert elke groep een choreografie uit haar eigen repertoire.

Informatie: zie www.hollanddancefestival.com.

Reserveren: (0900) 82 82 999